

Odmowa wydania zaświadczenie o stanie cywilnym na potrzeby zawarcia związku partnerskiego – wyrok WSA w Gdańsku □

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku w dniu 6 sierpnia 2008 r. wydał [wyrok](#) (sygn. III SA/Gd 229/08) w sprawie skargi na decyzję o odmowie wydania zaświadczenia o stanie cywilnym osobie, która zamierzała zawrzeć związek partnerski na podstawie regulacji prawnej Państwa Członkowskiego UE. Helsińska Fundacja Praw Człowieka wspierała skarżącą w jej staraniach o uzyskanie zaświadczenia o stanie cywilnym, jak również w postępowaniu sądowym. Skarżącą reprezentował pro bono mec. Antoni Libiszowski (Weil, Gotshal & Manges)

Pani XY wystąpiła do Urzędu Miejskiego - Wydziału Spraw Obywatelskich z wnioskiem o wydanie zaświadczenia o stanie cywilnym, które było konieczne do zawarcia przez nią związku partnerskiego w Niemczech.

Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w formie decyzji odmówił wydania zaświadczenia, wskazując, że wnioskodawczyni nie miała interesu prawnego do wystąpienia o wydanie zaświadczenia o stanie cywilnym. W uzasadnieniu stwierdzono ponadto, że Kierownik USC nie ma prawa do wydawania zaświadczeń o stanie cywilnym dla osób, które zamierzają zawrzeć związek partnerski poza granicami RP. Ustawodawstwo polskie nie przewiduje bowiem instytucji związku partnerskiego.

Pani XY wniosła od tej decyzji odwołanie zarzucając naruszenie art. 8 oraz 218 § 1 k.p.a., art. 32 ust. 2 Konstytucji oraz art. 18 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE). Ponadto podniosła, że odmowa wydania zaświadczenia narusza Dyrektywę 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich.

Wojewoda utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję oraz uznał, że brak jest interesu prawnego

po stronie wnioskodawczynie, albowiem ustawodawstwo polskie nie przewiduje związku partnerskiego.

W skardze do sądu administracyjnego pani XY zarzuciła naruszenie art. 7 i 8 k.p.a. poprzez zlekceważenie większości argumentów podniesionych przez skarżącą w odwołaniu; art. 32 Konstytucji oraz art. 18 TWE poprzez niewłaściwą wykładnię przepisów oraz pominięcie aspektu dyskryminacji; art. 71 PASC, poprzez niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że przepis ten pozwala jedynie na wydanie zaświadczeń o niepozostawaniu w związku małżeńskim na potrzeby zawarcia takiego związku w kraju; art. 47 Konstytucji RP oraz art. 8 Europejskiej Konwencji Prawa Człowieka ze względu na przyjęcie, że na podstawie polskiego ustawodawstwa kierownicy urzędu stanu cywilnego nie mogą wydawać zaświadczeń o stanie cywilnym dla osób zamierzających zawrzeć związek partnerski.

Skarżąca podniosła, że zawarcie związku partnerskiego w jednym z Państw Członkowskich UE wiąże się z uzyskaniem statusu "członka rodziny" w rozumieniu Dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich, a tym samym prawa pobytu, bezproblemowego pozwolenia na pracę, a także nostryfikacji dyplomu.

Zwróciła ponadto uwagę, że pojęcie "interesu prawnego", w przypadku korzystania z uprawnień przewidzianych przez ustawodawstwo innego państwa nie polega na wykazywaniu aksjologicznej zgodności ustawodawstwa innego państwa z ustawodawstwem krajowym.

Sąd w uzasadnieniu wyroku stwierdził, że organ I instancji powinien był poinformować skarżącą jakiego rodzaju zaświadczenia dotyczące stanu cywilnego może ona uzyskać na gruncie obowiązujących przepisów ustawy i zobowiązanie jej do sprecyzowania wniosku. Zaniechanie powyższych czynności, prowadzących do wyjaśnienia treści żądania skarżącej stanowiło zdaniem Sądu rażące naruszenie przepisów k.p.a., stanowiących podstawowe zasady każdego postępowania o charakterze administracyjnym.

W ocenie Sądu, zamierzony sposób wykorzystania uzyskanego zaświadczenia przez wnioskodawczynię nie może mieć żadnego wpływu na czynności organu, skoro jako obywatelka polska ma ona prawo taki dokument uzyskać. Sąd zwrócił bowiem uwagę, że w postępowaniu poprzedzającym wydanie zaświadczenia na podstawie art. 71 ust. 1 PASC nie podlega badaniu czy, z kim i gdzie wnioskodawca zamierza zawrzeć związek małżeński, ani jego rzeczywiste intencje, a jedynie to, czy spełnia on wymagane prawem polskim przesłanki niezbędne dla zawarcia związku małżeńskiego. Obywatel ma prawo domagać się wydania takiego zaświadczenia, bez motywowania swego wniosku, a przesłanką odmowy nie może być w żadnej mierze ujawniona przez organ motywacja wnioskodawcy.

Sąd uznał, że przyjęcie, że brak zamiaru zawarcia małżeństwa wyklucza wydanie zaświadczenia z art. 71 ust. 1 ustawy, prowadziłoby do kuriozalnego wniosku, że organy administracji upoważnione są do również do badania najbardziej osobistych zamiarów i intencji obywateli. W ocenie Sądu takie uprawnienia organów administracji nie dają się pogodzić z istotą demokratycznego państwa prawnego, jakim jest według art. 2 Konstytucji RP Rzeczpospolita Polska. Są podkreślił przy tym, że w niniejszej sprawie nie może być przedmiotem badania przez organ administracji interes prawny wnioskodawcy, ponieważ żaden przepis ustawy nie uzależnia wydania zaświadczenia dotyczącego stanu cywilnego wnioskodawcy od wykazania przez niego interesu prawnego. Sąd powołał się przy tym na art. 83 ust. 1 ustawy, który wskazuje wprost osobę, której akt stanu cywilnego dotyczy jako jedną z uprawnionych do żądania zaświadczenia na podstawie art. 79 ustawy, zaś art. 71 ust. 1 ustawy wskazuje osobę, której status prawny zaświadczenie ma potwierdzać jako jedyną uprawnioną do żądania takiego zaświadczenia.

Sąd zwrócił jednak że uwagę na fakt, że polski organ właściwy w sprawach dotyczących stanu cywilnego nie mógłby wydać zaświadczenia o zdolności do zawarcia związku partnerskiego na terenie Niemiec, ponieważ w obecnym stanie prawnym nie jest uprawniony do badania zdolności obywateli polskich do podejmowania takich czynności prawnych - dopuszczalnych jedynie na gruncie prawa wewnętrznego państw trzecich.

Jedną z podstaw stwierdzenia nieważności decyzji przez Sąd było uznanie, że właściwą formą odmowy wydania zaświadczenia na podstawie art. 219 k.p.a. jest postanowienie, a nie decyzja. Zatem przyjęcie przez organy administracji obu instancji wadliwej formy rozstrzygnięcia wniosku skarżącej także rażąco naruszyło przepis art. 219 k.p.a.

Niestety WSA w Gdańsku doszedł do wniosku, że nie była niezbędna analiza zarzutów naruszenia przez organy administracji obu instancji prawa europejskiego, gdyż całkowicie wystarczająca okazała się prawidłowa wykładnia przepisów PASC i k.p.a., która wykazała, że organ administracji I instancji wydając decyzję odmawiającą wydania skarżącej zaświadczenia rażąco naruszył prawo.

Sąd uznał, że odmowa wydania zaświadczenia dotyczącego stanu cywilnego wnioskodawczyni z uwagi na brak po jej stronie interesu prawnego rażąco narusza przepis art. 28 k.p.a., a także art. 83 ust. 1 i art. 71 ust. 1 PASC, co stanowiło podstawę stwierdzenia nieważności zarówno decyzji Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego, jak i decyzji wydanej przez organ II instancji na skutek złożonego odwołania.

Decyzja WSA w Gdańsku pokryła się z zapowiedzią eurodeputowanej Lidii Geringer de Oedenberg. Przygotowana przez nią interpelacja do Komisji Europejskiej dotyczyć ma przypadków odmowy wydania przez polskie organy administracji zaświadczeń dla osób chcących zawrzeć w innym państwie związek partnerski. Istnieje zatem prawdopodobieństwo, że problem ten stanie się przedmiotem debaty na poziomie organów Unii Europejskiej.

Pomimo to, należy mieć nadzieję, że polskie organy administracji, które będą mieć w przyszłości do czynienia z analogicznymi sprawami, będą umiały i chciały korzystać ze wskazówek zawartych w uzasadnieniu niniejszego orzeczenia. Największym mankamentem orzeczenia jest nieuwzględnienie argumentów bazujących na prawie Unii Europejskiej podniesionych przez skarżącą oraz mec. Libiszowskiego w trakcie rozprawy, co nie zmienia jednak faktu, że Sąd w Gdańsku jednoznacznie wskazał, że na gruncie regulacji krajowej istnieje podstawa prawna do wydawania zaświadczeń, o jakich była mowa w niniejszej sprawie, nie ma z kolei uzasadnienia dla dyskrecjonalnej odmowy ich wydania.

[Joomla SEF URLs by Artio](#)